สารบัญ

	หน้า
โครงการย่อยที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของผักเกษตรอินทรีย์	**i**
บทคัดย่อ	**ii-v**
บทที่ 1 บทนำ	**1-1**
1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1-1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1-2
3. ขอบเขตของการวิจัย	1-2
4. กรอบแนวคิดของการวิจัย	1-3
5. นิยามศัพท์	1-4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	**2-1**
1. ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และผักเกษตรอินทรีย์	2-1
1.1 ความหมายของเกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) และผักเกษตรอินทรีย์	2-1
1.2 แนวทางของระบบเกษตรอินทรีย์	2-2
1.3 สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ของโลก	2-4
1.4 สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ของไทย	2-8
1.5 กระบวนการตรวจสอบรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ของไทย	2-10
1.6 ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์	2-17
1.7 คู่แข่งทางการค้าของไทยในตลาดเกษตรอินทรีย์	2-19
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผักเกษตรอินทรีย์	2-21
2.1 กลุ่มดำเนินการ	2-21
2.2 กลุ่มผู้บริโภค	2-28
2.3 กลุ่มสนับสนุน	2-29
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	**3-1**
บทที่ 4 ผลการวิจัย	**4-1**
1. สภาพการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผักเกษตรอินทรีย์	4-1
1.1 กลุ่มดำเนินการ	4-1
1.2 กลุ่มผู้บริโภค	4-18
1.3 กลุ่มสนับสนุน	4-19
2. ปัญหาของการดำเนินงานผักเกษตรอินทรีย์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ	4-27
2.1 ผู้ผลิต/ผู้ค้าปัจจัยการผลิต	4-27
2.2 ผู้ผลิตผักเกษตรอินทรีย์	4-30
2.3 ผู้ประกอบการผักเกษตรอินทรีย์	4-31
2.4 ผู้บริโภค	4-31
2.5 กลุ่มสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน	4-32
3. ศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผักเกษตรอินทรีย์	4-32
4. ปัจจัยความสำเร็จของผักเกษตรอินทรีย์	4-34
5. แนวทางสู่ความสำเร็จของผักเกษตรอินทรีย์	4-34
6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาผักเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย	4-44
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**5-1**
เอกสารอ้างอิง	**6-1**
ภาคผนวก ก	**ก-1**
ภาคผนวก ข	**ข-1**
ภาคผนวก ค	**ค-1**

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 พื้นที่เกษตรอินทรีย์ทั่วโลก ตั้งแต่ปี 2542-2549	2-6
ตารางที่ 2 พื้นที่การเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยที่ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานแล้ว ตั้งแต่ปี 2541-2551 แบ่งตามชนิดของพืชที่ปลูก	2-9
ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในประเทศไทยระหว่างปี 2546-2549	2-10
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ	2-12
ตารางที่ 5 สัดส่วนของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองจากองค์กรต่าง ๆ	2-13
ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบราคาผักสดในซูเปอร์มาร์เก็ตในเขตกรุงเทพมหานคร (บาท/กิโลกรัม)	2-18
ตารางที่ 7 การประเมินเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขัน 5 ด้าน	2-19
ตารางที่ 8 รายละเอียดของวิธีการระดมสมองการสัมมนาแบบมีส่วนร่วมโดยการสนทนาแบบเจาะกลุ่ม	3-4
ตารางที่ 9 รายชื่อผู้ผลิตผักเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย	4-5
ตารางที่ 10 ปริมาณสินค้าผักที่มีจำหน่าย สำรวจจากตัวแทนห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาร์เก็ต	4-14
ตารางที่ 11 แนวทางสู่ความสำเร็จด้านปัจจัยการผลิตผักเกษตรอินทรีย์	4-35
ตารางที่ 12 แนวทางสู่ความสำเร็จด้านการผลิตผักเกษตรอินทรีย์	4-37
ตารางที่ 13 แนวทางสู่ทางสำเร็จด้านผู้ประกอบการผักเกษตรอินทรีย์	4-39
ตารางที่ 14 แนวทางสู่ความสำเร็จด้านการสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน	4-42
ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาผักเกษตรอินทรีย์ในแต่ละด้าน	4-45

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย 1-4

ภาพที่ 2 กลุ่มผู้บริโภคและแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของผักเกษตรอินทรีย์ด้านผู้บริโภค 4-43

สารบัญ

หน้า

โครงการย่อยที่ 2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารในประเทศไทย **i**

บทคัดย่อ **ii-v**

บทที่ 1 บทนำ **1-1**

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา 1-1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1-2
3. ขอบเขตการวิจัย 1-2
4. กรอบแนวคิดของการวิจัย 1-3
5. นิยามศัพท์ 1-3
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 1-4

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง **2-1**

1. นิยามความหมาย หลักการ และแนวทาง 2-1
   - 2.1 เกษตรอินทรีย์ 2-1
   - 2.2 เศรษฐกิจพอเพียง 2-8
   - 2.3 ความมั่นคงด้านอาหาร 2-13
2. สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย 2-19
   - 2.1 การผลิตเกษตรอินทรีย์ 2-20
   - 2.2 การตลาดเกษตรอินทรีย์ 2-23
3. สถานการณ์เศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรไทย 2-24
   - 3.1 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 2-25
   - 3.2 ศูนย์การเรียนรู้ทางด้านการเกษตรภายใต้ปรัญชาเศรษฐกิจพอเพียง 2-26
   - 3.3 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน 2-26
4. สถานการณ์ความมั่นคงด้านในประเทศไทย 2-27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	**3-1**
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจารณ์ผล	**4-1**
1. ข้อมูลผู้ผลิตที่เข้าร่วมระดมสมองแบบเจาะกลุ่ม	4-1
2. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตเกษตรอินทรีย์	4-15
3. ความมั่นคงด้านอาหารของเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง	4-19
4. อุปสรรคและบทเรียนการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร	4-20
5. โอกาสและศักยภาพของการใช้เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร	4-22
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	**5-1**
เอกสารอ้างอิง	**6-1**

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ปัจจัยเกี่ยวกับความเสี่ยงและการสร้างภูมิคุ้มกันของชาวนาในเขตน้ำฝน	2-12
ตารางที่ 2 ดัชนีตัวชี้วัดความมั่นคงด้านอาหารของ Chareesri (2009)	2-17
ตารางที่ 3 พื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ของไทย พ.ศ. 2541-2551 (ไร่)	2-21
ตารางที่ 4 ปริมาณการผลิตและมูลค่าทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ในปีต่างๆ	2-24
ตารางที่ 5 ดัชนีชี้วัดและคะแนนสำหรับการประเมินเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3-3
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนถ่วงสำหรับการประเมินเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3-6
ตารางที่ 7 ดัชนีชี้วัดและคะแนนสำหรับการประเมินเกษตรกรในแนวทางเกษตรอินทรีย์	3-9
ตารางที่ 8 ดัชนีชี้วัดและคะแนนสำหรับการประเมินความมั่นคงด้านอาหารของเกษตรกร	3-12
ตารางที่ 9 รายชื่อผู้ผลิตที่เข้าร่วมการระดมสมองแบบเจาะกลุ่ม	4-3
ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนถ่วงสำหรับการประเมินเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4-7
ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของเกษตรกรตามดัชนีแบบต่างๆ	4-10
ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation) ของดัชนีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามเกณฑ์แบบต่างๆ	4-11
ตารางที่ 13 คะแนนดัชนีเบื้องต้นจากการสุ่มสำรวจจากเกษตรกร 33 คน	4-12
ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ทางสถิติของดัชนีทั้ง 3 ด้าน	4-14
ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation) ของดัชนีต่างๆ ในแต่ละเกณฑ์	4-14
ตารางที่ 16 เปรียบเทียบดัชนีที่เหมือนกันของดัชนีความมั่นคงด้านอาหาร	4-15
ตารางที่ 17 เปรียบเทียบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการเกษตรอินทรีย์	4-18
ตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ยดัชนีเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรอินทรีย์และเกษตรกรทั่วไป	4-19
ตารางที่ 19 เปรียบเทียบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับมิติของความมั่นคงด้านอาหาร	4-19